

JMG

Kandidatuppsats
Journalistprogrammet VT 2015
Institutionen för journalistik, medier och kommunikation
Göteborgs Universitet

Världen anropar

En studie av utrikesnyheternas väg till
svenska tidningsläsare

Författare: Ida Mikko & Daniel Ågren
Handledare: Adam Shehata

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ABSTRACT:.....	1
INLEDNING	2
BAKGRUND	4
SYFTE	5
FORSKNING OCH TEORI	6
Historien om TT och tidningarna.....	6
Utrikesbevakningen och nyhetsbyråernas roll	6
TEORETISKT RAMVERK	8
Medierna och makten över dagordningen	8
Nyhetsvärderingen	9
Gatekeeping.....	9
Vad är en nyhet?.....	10
Närheten.....	10
Aktörerna	11
Sammanfattning av teori.....	11
HYPOTESER.....	12
METOD OCH MATERIAL	13
Val av metod.....	13
Analysenheter och urval	13
Redaktionellt urval	14
Kategorisering och omkodning av variabler.....	14
Avgränsning i insamlingen	16
Objektivitet	16
Reliabilitet	16
RESULTAT / ANALYS	18
Svårbedömd källhänvisning.....	18
Världens alla länder i TT och tidningarna	19
Politik och konflikt i centrum	20
Vilka nyheter från vilka länder?.....	21
De mäktigas verklighetsbeskrivning	22
Vilka får tala för sina länder?	22
Täckning och befolkningsmängd	22
DISKUSSION & SAMMANFATTNING	24
VIDARE FORSKNING.....	26
KÄLLFÖRTECKNING	27

ABSTRACT:

Title: The World is Calling - A study of international news flow into Swedish newspapers

Authors: Ida Mikko & Daniel Ågren

Level: Bachelor of Journalism

Location: University of Gothenburg

Language: Swedish

Number of pages: 27

This essay aims to investigate the international news flow into Sweden through the key national news agency TT (Tidningarnas Telegrambyrå) and further through four major Swedish newspapers onto the public market. Our chosen method is a quantitative content analysis where we look at the output from TT and aforementioned newspapers with the goal to study and analyze differences.

The relevancy of this topic can be explained through agenda setting theory, which shows us that the media has a powerful impact on public opinion and the political agenda. In an increasingly globalized world, no country stands alone. Swedish foreign news stems to a great extent from international news services (gathered through TT or directly by the newspapers themselves).

More in detail, our study examines representation in terms of geography, topics, and primary sources in our analyzed media.

We have found previous research which suggests that Swedish foreign news reporting strongly corresponds with the large international bureaus. Given the amount of material TT gathers from these agencies, TT gets to act as a primary and important gatekeeper to the Swedish language sphere in many cases. The examined newspapers show many similarities with TT in terms of news selection, however we also discovered some surprising differences which will be discussed in the essay.

Keywords: News values, gatekeeping, agenda setting

INLEDNING

Om vi gör en historisk tillbakablick så är det kanske inte så konstigt att nyhetsrapportering har betydelse för oss. Handelsmännen i de stora europeiska städerna hade ett behov av nyheter från de handelsstäder de hade affärer i, och än idag är handel mellan nationer en aspekt som färgar av sig på nyhetsvärderingen. Tidningens begynnelse på 1600-talet var just av den karaktären, att förmedla vad som händer på avlägsna platser. Även om den grundläggande strukturen av nyhetsförmedling från avlägsna platser och viktiga händelser lever kvar än idag så har den genomgått viss förändring i takt med tiden och förändrade mönster i mediekonsumtionen. Enligt Wu (2007) så är det främst handelsvolym och närvaron av internationella nyhetsbyråer som avgör i vilka riktningar nyheter flödar över gränserna, nyhetsbyråernas betydelse förefaller dessutom att öka.

När nyhetsbyrån TT först såg dagens ljus hade den också en liknande karaktär, dock med ett inhemskt perspektiv. Tillsammans med telegrafan och en viss opartiskhet i den annars partipolitiska pressen så kunde de erbjuda något unikt. (Hadenius, Weibull & Wadbring, 2011). I och med TT:s samarbete med de internationella nyhetsbyråerna så har de också oftast tillgång till världshändelserna långt innan de nådde redaktionerna, och det är också just genom TT som många nyheter först når redaktionerna idag. Det urval som nyhetsbyråerna vidarebefordrar till tidningarna avgör vad tidningarna i sin tur kan göra sitt urval ifrån. De redaktionella beslut som tas i alla led är en viktig faktor som kommer forma nyhetsflödet. Redaktionen och de som tar de redaktionella besluten blir så kallade grindvaktare.

Urvalet av nyheter som grindvaktaren, eller gatekeepern som vi kommer referera till framöver, väljer att rapportera, har enligt dagordningsteorin en inverkan på våra uppfattningar och känslor inför vår omvärld. Slutligen är det dock medierna, som i den här studien specifikt är fyra ledande svenska tidningar, som sätter den medierade allmänna dagordningen genom det urval av nyheter som slutligen publiceras för allmänheten. Enligt dagordningsteorin som den framställs av Wanta, Golan & Lee (2004) så har mediernas rapportering direkt effekt på vad allmänheten anser är viktiga frågor och vilka länder som är viktiga för nationens intressen. Rapporteringen påverkar dessutom hur vi förhåller oss till vår omvärld och genom att den formar opinionen så påverkar rapporteringen också den politiska agendan likt en dominoeffekt. Än så länge finns dock ingen utförlig studie med fokus på vad som händer med innehållet mellan nyhetsbyrån TT och tidningarna. Studien syftar därför till att fylla det glappet och jämföra den bild som finns tillgänglig för tidningarna via TT och den bild som i till slut hamnar i tryck för allmän läsning. Denna studie har som avsikt att närmare granska urvalen och skillnaderna mellan nyhetsbyrån TT och tidningarna i vårt urval för att belysa vad som förmedlas vidare och vad som faller bort.

Inom loppet av sekunder kan vi ta del av vad som händer på andra sidan jorden. Globaliseringen har tagit världen allt närmare, både i tid och avstånd, och tekniken gör det möjligt att följa skeenden i realtid. Nyhetskedjan, från händelse till att den når nyhetskonsumenterna, har förändrats avsevärt genom digitaliseringen och världen tycks aldrig vara speciellt långt borta i det nyhetsflöde som omger oss. Men i en allt mer ekonomiskt ansatt mediabransch och globala ekonomiska recessioner väljer allt fler redaktioner att spara in på både egna korrespondenter och frilansmaterial. Och när vi väl ser tidningarnas egna journalister rapportera från omvärlden är det från dramatiska händelser som tycks sätta sitt avtryck på historien. Denis Wu skriver i sin studie *A brave new world for international news?* (2007:549) att de gamla traditionella nyhetsvärderingskriterierna trots digitaliseringen är precis lika relevanta idag. Därför kan vi också säga att en innehållsanalys gjord på papperstidningarna har en god relevans.

”Ironically, the power of news agencies, the old guard of international news flow, seems to have resurged with the help of the Internet.” (Wu 2007:549)

Vi möts av bilder och beskrivningar av platser som många av oss aldrig upplevt och händelser som vi inte själva kan föreställa oss, som krig, katastrofer och epidemier. Mediernas uppgift är att objektivt och trovärdigt förmedla nyheter, men risken att bilden av verkligheten förvrängs från händelse till läsare ökar för varje steg som informationen färdas. Även journalistkåren i svenska sammanhang lär sig att ju längre informationen färdats från källan, desto viktigare är det att bekräfta dess giltighet. Konsensus råder att det som kan bekräftas och det som upplevts av egna ögon är vad som skapar de pålitligaste nyheterna.

Svenska medier förlitar sig fortfarande på både svenska och internationella nyhetsbyråer för att publicera nyheter från omvärlden, dels för att nyhetsbyråerna erbjuder en stark trovärdighet genom sin strikta källkritik. En annan av nyhetsbyråernas stora fördel är att de har korrespondenter spridda över världen samt en struktur som ligger till grund för snabb och effektiv nyhetsförmedling. Med det försprånget axlar de också ett stort ansvar, både ett rent kommersiellt mot sina kunder, men också ett etiskt ansvar att korrekt representera världen de rapporterar ifrån. Det är långt ifrån oproblematiskt eftersom journalisters bakgrund, politiska tillhörighet och språkkunskaper påverkar den nyhetsvärdering som de gör (Wu, 1997).

Det är förstås inte konstigt att vissa nyheter faller bort när det finns över 7 miljarder människor och mer än 190 erkända stater i världen. Ett urval måste göras och detta är en av grunderna för nyhetsvärdering. Vad är det som intresserar, bekräftar eller dementerar den bild av världen som vi redan har, det kokar alltid ner till frågan ”Varför är det här viktigt?”. Vi undrar vad det innebär för representationen av omvärlden.

BAKGRUND

Svenska Telegrafbyrån grundades på 1860-talet som en filial av den tyska Wolff-byrån, men gick på 1890-talet över till svensk ägo. De tre filialerna fokuserade på nyheter från Norge, Norrland och utlandet. Efter Svenska Telegrafbyråns konflikt, nyhetsbyråstriden, med den socialdemokratiska nyhetsbyrån så grundades TT som en lösning 1921, och ägdes då av den svenska dagpressen gemensamt. Nyhetsbyråernas framväxt under 1800-talet präglade också innehållet i tidningarna då de stod ensamma i att vara nyhetsförmedlande till tidningarna. Mycket av nyhetsverksamheten i tidningarna handlade om att göra ett urval av telegrammen från TT som vann sin trovärdighet som nyhetsbyrå mycket genom rapporteringen före och under andra världskriget. Det som blev utmärkande för TT, i kontrast till Ekot, var de korta och många utrikesnyheterna. Kortfattat berättade deras telegram det viktigaste som hänt och byggde i regel på officiella källor. (Hadenius, Weibull, Wadbring, 2011:270)

Samarbetet med de internationella nyhetsbyråerna har varit del av TT från starten då man 1925 skrev kontrakt med franska Havas, engelska Reuters och tyska Wolff. Utbytet blev, förutom abonnemangsavgifter, att förmedla svenska nyheter mot internationella nyheter. I kontraktet bestämdes att parterna endast ska jobba med säkra och riktiga uppgifter. Redan från början hade TT sina egna korrespondenter vid de internationella byråerna som man samarbetade med, vars uppgift var att göra ett urval av materialet för att sedan skicka det till Stockholm där ytterligare ett urval skedde. Under 1960-talet såg man behovet av att utöka med sina egna korrespondenter som komplement till de platser som bevakades av internationella nyhetsbyråer. Genomgående arbetade TT efter principen att byrån valde ut nyheterna som var av nordiskt intresse, eller i länder där det fanns ett specialintresse. (Hadenius, 1971:47-49, 53)

Idag samlar TT ihop nyhetsmaterial från världens alla hörn genom nyhetsbyråer och andra mediehush. I nästa steg distribuerar TT anpassade nyhetstexter som de svenska mediehusen sedan väljer om och hur de vidarebefordrar till publiken. Även om den starka rollen som nyhetsförmedlare har kommit att utmanas i och med digitaliseringen och mediebranschens förändringar så står TT fortfarande som en central aktör i den svenska mediebevakningen. När de själva får beskriva sin tyngd kan man läsa detta på deras hemsida:

”Tack vare en professionell nyhetsorganisation med effektiva arbetsmetoder och välanpassad teknik har TT snabbt varit igång med att skildra dramatiken med trovärdighet och närvaro.

TT Nyhetsbyrån ägs av landets ledande mediehus och är fortfarande först med det senaste.” (TT, 2015).

Tidigare forskning pekar mot att TT i mycket stor utsträckning gör samma nyhetsvärdering som de stora anglo-saxiska nyhetsbyråerna och i forskningen finns också stöd för att svenska tidningarnas nyhetsvärdering i stor utsträckning överensstämmer med TT:s urval (Westerståhl & Johansson, 1994).

DN hade mellan 15-16 utstationerade korrespondenter under den period vi studerat medan Aftonbladet uppger i mejl att de saknar fasta korrespondenter och i stället jobbar med så kallade stringers samt att de sällan tar in frilansmaterial med undantag om det är ”*breaking news*”. De uppger också att de saknat fast utrikesredaktion i många år men sedan ett par veckor tillbaks (alltså inte den tid vi studerat) har en fastare struktur på utrikesredaktionen efter en omorganisation.

SYFTE

Enligt dagordningsteorin så har medierna en central roll i att påverka och forma det offentliga samtalet, och utrikesrapporteringen är med och formar allmänhetens bild av världen omkring oss. Vi vill undersöka nyheternas flöde från TT till svenska tidningsläsare för att uppnå en större förståelse för TT:s och tidningarnas roll i förmedlingen av utrikesnyheter. Den omvärldsrapportering som når de svenska tidningsläsarna har gått igenom, och formats utav en rad filter och gatekeepers. I Sverige är TT en sådan gatekeeper som filtrerar vad redaktionerna i sin tur får ta del av och applicera sitt egna filter. Även om bland andra Hadenius (1971) och Westerståhl & Johansson (1994) tidigare har studerat TT och hur omvärlden bevakas i svenska medier så saknas det en bild av hur innehållet formas i detta flödet genom TT och tidningarna. Det är därför vi kommer fokusera på den nyhetsvärdering som tidningarna gör utav TT-materialet, och hur det sedan speglas i utrikesrapporteringen i fyra ledande svenska tidningar jämfört med TT:s utbud.

För att kunna studera de som kan tänkas ha störst inverkan på dagordningen i Sverige har vi valt ut två ledande kvällstidningar och två ledande morgontidningar att jämföras med TT. Nyhetsvärderingen syns bland annat i vilka händelser som rapporteras, varifrån det rapporteras, men även i vilka aktörer som får komma till tals. Ambitionen med studien är också att utröna om det finns påtagliga skillnader i hur redaktionerna på kvälls- och morgontidningarna gör sin nyhetsvärdering av TT-materialet för en ökad förståelse för hur både tidningar och TT representerar omvärlden och gör sina avtryck i dagordningen.

FORSKNING OCH TEORI

Vi har funnit stöd för att nyhetsbyråerna fyller en central roll i förmedlingen av utrikesnyheter, likaså att det finns tydliga nyhetsvärderingskriterier som följs av både TT och de större internationella byråerna. Forskningen tyder på att i stort sett samma ideologier och värderingar präglar nyhetsvärderingen idag som innan den digitala omställningen. Vi vill fokusera på tre större teoretiska koncept som vi anser viktiga för vår studie: nyhetsvärderings-, gatekeeping- och dagordningsteori. Dagordningsteorin är främst av vikt för oss för att påvisa samhällsrelevansen utav utrikesrapporteringen, medan nyhetsvärderings- och gatekeepingsteori har en mer direkt koppling till redaktionernas arbetssätt och normer.

Historien om TT och tidningarna

Hadenius, som genomfört en stor studie av TT mellan 1930-70, ställde sig frågorna om tidningarna har olika attityder till TT-materialet, om materialet har olika betydelse för tidningarna och om vissa tidningar redigerar materialet mer än andra (Hadenius, 1971:56). I början på 1930-talet bestod 70 procent av DN:s utrikesrapportering utav eget material, till skillnad från Upsala Nya Tidning som hade 92 procent av sitt utrikesmaterial från TT. I studien visar han också att DN till 84 procent krediterade TT-materialet, och 79 procent var helt återgivet. Hadenius drar slutsatsen att redaktionerna utvecklar någon slags princip för hur man gör med krediteringen av TT-material, som inte tycks ha något att göra med hur mycket eller lite material som kommer från TT. Han visar också på att de tidningar som använder minst TT-material är också de som publicerar materialet utan att redigera i någon större utsträckning.

Däremot så framgår det att tidningar som använde mycket TT-material under 1930-talet också arbetade om materialet, och han menar att det indikerar att bara för att tidningarna använder mycket av TT:s material så innebär det inte att man har en passiv inställning till det materialet (Hadenius, 1971: 81-83). Hadenius slår fast i sin studie att förutom vissa skillnader mellan rapporteringen om USA, Tyskland och England under 1932-33 så presenteras den generella världsbilden den samma i TT som i tidningarna. Hälften av materialet som publicerades från TT kom från officiella källor, som regeringar, riksdagen och myndigheter (Hadenius 1971:73-74). I hans studie av 1960-talet framkommer det att Europas dominerande roll i nyhetsbevakningen minskat, men fortfarande är det geografiska område som får mest uppmärksamhet i TT:s material. Där ser han inte heller någon större skillnad mellan de internationella nyhetsbyråernas bevakning av olika länder, TT och slutligen de svenska tidningarna (Hadenius, 1971:240)

Utrikesbevakningen och nyhetsbyråernas roll

I studien *Foreign News: News Values and Ideologies* utav Westerståhl & Johansson (1994:83) så kommer de precis som Hadenius till slutsatsen att nyhetsbyrån TT och svenska mediers bevakning av omvärlden i stor utsträckning korrelerar. En för oss högst relevant observation som Westerståhl & Johansson (1994) gör är att TT:s nyhetsvärdering förefaller korrelera i väldigt hög grad med AP och Reuters. Som vi snart ska diskutera mer ingående så visar dagordningsteorin hur medierna influerar den politiska dagordningen genom att påverka opinionen. Även om vår studie fokuserar främst på Sverige så anser vi att det är viktigt att inte blunda för att Sverige befinner sig i en internationell kontext, det vore märkligt att diskutera bilden av omvärlden annars.

”This seems to indicate quite clearly that, on the whole, the international news agencies apply the same selection rules. Thus, it is evident as a fact of fundamental significance that the international news agencies provide an output of news based on general news values to an extent which leaves very little room for other influences.” (Westerståhl & Johansson, 1994)

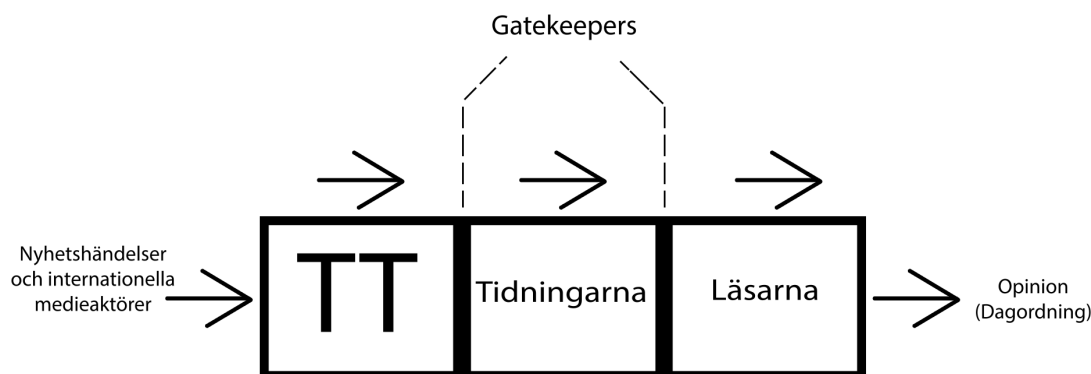
För att studera vad som anses vara en händelse med nyhetsvärde så har Westerståhl & Johansson (1994) konstruerat en grundläggande modell av nyhetsvärderingen. Syftet med denna modell är att förenkla de kategorier som Galtung och Ruge (1965) ställt upp. De använder sig av kategorierna Drama, Proximity och Importance som får stå som tre paraply-kriterier. Deras modell har också en komponent som de benämner ideologi, med det menar de främst nationella värderingar, normer och ideal, som en bas som präglar den producerade journalistiken (Westerståhl & Johansson 1994: 75-77, 85-86). Enligt deras modell så ryms den redaktionella ideologin i det material som inte kan förklaras med de andra kategorierna.

TEORETISKT RAMVERK

För att kunna studera skillnaderna mellan den omvärldsbild som förmedlas från tidningarna respektive TT så använder vi oss av tre teorier. Dagordningsteorin anser vi central för att bidra med en kontext inom vilken de regerande nyhetsvärderingsprinciperna är verksamma. Det är genom att ställa materialet från TT mot tidningarna som vi kan få en ökad förståelse för vilka nyheter som kan påverka den allmänna opinionen. Det är genom att fokusera på tidningarnas nyhetsurval som vi också kan studera vilka nyheter som kan anses prioriteras högre i de undersökta tidningarna jämfört med TT. Därigenom kan vi också skapa oss en uppfattning om vilken roll som gatekeepers tidningarna innehar i denna process. Tillsammans med dagordningsteorin kommer vi arbeta med ett teoretiskt förhållningssätt grundat i våra tre teorier, för att studera den mediebild av omvärlden som återfinns i vårt material.

Med utgångspunkt hos Wu (1997) vill vi ställa upp en liknande teoretisk modell för att förtydliga vårt teoretiska ramverk. Det är vad tidningarna lyfter fram och släpper vidare i systemet som är intressant för oss för att kunna göra en jämförelse med TT och se vad som slutligen publiceras för allmänheten.

Figur 1:

Kommentar: En modell av flödet av utrikesnyheter från världen till tidningsläsarna i Sverige. TT samlar ett urval nyheter som sedan tidningarna gör sina urval ifrån. Nyhetsvärderingen sker löpande och även gatekeeping-processer har flera steg inom en redaktion, våra mätpunkter avser redaktionerna som helhet och är illustrerade ovan.

Medierna och makten över dagordningen

Eftersom de flesta saknar förstahandserfarenhet eller direktkontakt med de flesta länderna så spelar nyhetsmediernas korrespondens en stor roll i att forma allmänhetens bild utav omvärlden. I studien *Agenda Setting and international News* skriver (Wanta et al. 2004) att flera studier, inklusive resultaten i deras egna, har visat att den allmänna opinionen i USA direkt påverkas utav nyhetsrapporteringen. Samtidigt kan de konstatera att utrikesdoktrinen ofta sammanfaller med utrikesrapporteringen och kommer fram till att nyhetsförmedlingen har en central roll i att forma både den allmänna opinionen samt den nationella utrikespolicyn i USA.

”As suggested by precious studies, international news coverage has a direct influence on U.S. public opinion...new exposure was significantly related to the positive feelings towards countries and to perceptions of those countries as successful.” (Wanta et al., 2004:366)

Den senaste forskningen om dagordningsteori talar alltmer för att mediebilden av omvärlden aktivt formar den allmänna opinionen som i sin tur dessutom fungerar i en växelverkan med beslutsfattare. Alltså är mediebilden av omvärlden central inte bara för våra egna individuella bilder av omvärlden utan också för formandet av den geopolitiska agendan (Wanta et. al 2004). Utgångspunkten för vår studie är självklart att dagordningen i Sverige har en särskild egen karaktär som baseras på den politik, handel, geografiska och kulturella närhet som utgör den svenska kontexten. Samtidigt är Sverige del av ett världssystem, vi är medlemmar i EU, samarbetspartners med NATO och vi har ställt oss bakom USA:s krig mot terrorismen i Afghanistan. När forskning har visat att svenska medier i stor utsträckning gör liknande nyhetsvärdering som amerikanska medier och anglosaxiska nyhetsbyråer så förefaller det orimligt att betrakta Sverige som isolerad från världspolitiken. Således spelar rimligtvis TT:s, tidningarnas och andra svenska mediers redaktionella beslut också en betydelsefull roll i att påverka den svenska politiska dagordningen.

Nyhetsvärderingen

Motiveringen till att vi valt att intressera oss för nyhetsvärderingsprocessen mellan nyhetsflödet från omvärlden till vad som hamnat i svenska medier är därför att det är en av TT:s centrala funktioner. Trots den enorma mängd nyheter som produceras varje dag så är det bara en liten mängd av allt som publiceras. Jesper Strömbäck (2008) som studerat hur hot, risker och kriser porträtteras i svenska medier menar att:

”Nyhetsvärdering handlar ytterst om hur möjliga nyheter värderas i de redaktionella arbetsprocesserna, medan nyhetsurval handlar om vad som i slutändan publiceras som journalistiska nyheter” (Strömbäck, 2008:9).

Den nyhetsvärderingsteori och gatekeepingteori som vi intresserat oss för i denna studie är relevant för relationen mellan TT som en nyhetförmedlare och de svenska dagstidningarna. Urvalet av det material som TT levererar och som tidningarna publicerar är våra mätpunkter där vi kan hitta mönster som går att urskilja i flödet.

Gatekeeping

Gatekeeping-teorin har sin grund från socialpsykologen Kurt Lewin som under 1940-talet tog fram en teori inom psykologin om hur beslutsprocesser fungerar. Tillämpat på journalistikstudier var det Dr. David Manning White som under 1950-talet studerade beslutsprocessen hos en nyhetsredaktör på en amerikansk tidning. White observerade det urval som hans ”Mr. Gates”, ett fingerat namn för redaktören, gjorde utifrån de nyhetsuppslag som nådde redaktionen till de som slutligen hamnade i tidningen. Han kunde då urskilja mönster i vad ”Mr. Gates” bedömde vara en nyhet som kvalificerade för publicering (Nord & Strömbäck, 2012).

I grunden handlar gatekeeping om processen där, i det här fallet, nyheter väljs ut och andra sällas bort. Vanligtvis har varje publicerad nyhet gått genom en rad gatekeepers. Vi har valt att fokusera på två olika men viktiga namn inom gatekeeping, de norska forskarna Johan Galtung & Mari Holmboe Ruge, samt den amerikanska Pamela Shoemaker. Likt Westerståhl & Johansson i tidigare avsnitt har vi valt att förenkla nyhetsvärderingens grunder. Men istället för använda oss av Drama, Proximity och Importance så kommer vi utgå från händelsens karaktär, närheten och vilka aktörer som får tala i artiklarna. Detta för att kunna svara på frågorna om vad är det som händer, var i världen och vilka som får berätta om det.

Vad är en nyhet?

Gemensamt för Galtung & Ruge (1965) och Shoemaker (1996) är att nyhetsvärdet betraktas som högre när fler påverkas av nyheten, vilket också innebär att chansen för publicering ökar. Återkommande faktorer i nyhetsvärderingen kretsar kring händelser, hur enkel händelsen är att förklara, om den är oväntad eller huruvida den bekräftar bilden vi redan har av världen (Galtung & Ruge, 1965:65), (Shoemaker, 1996:111). Dessa kategorier kommer dock inte återfinnas i vår studie då kategorierna är av en mer kvalitativ art. De beskriver mer av hur händelsen är än vad som faktiskt hänt. Därför vill vi kategorisera händelserna med ambitionen att jämföra prioriteringsskillnader mellan tidningarna och TT.

Nyheter av en negativ karaktär, som våld, brott och krig, är mindre tveitydiga och stämmer oftare in på vår bild av världen. Samtidigt så är negativa nyheter som katastrofer och epidemier med större sannolikhet "ovanliga" eller åtminstone oväntade, och dess avbrott från det förväntade ger de ovanliga händelserna ännu högre nyhetsvärde. De håller tesen att konflikt, hot och faror sannolikt värderas högre då det bedöms som mer intressant med konflikt än harmoni (Galtung & Ruge 1965:69-70), (Shoemaker 1996). Med det i åtanke kan vi också förvänta oss att vissa konfliktdrabbade områden kommer bevakas i större utsträckning och att dessa händelser får mer frekvent utrymme i tidningarna under kritiska perioder.

Däremot så kan vi förvänta oss att de länder som bevakas och inte är i konflikt antagligen bevakas i stor utsträckning på grund av kulturell eller geografisk närhet till Sverige. När händelsen inte handlar om konflikt, krig, våld och terror, utan mer vardagliga aktualiteter som kultur och ekonomi menar Shoemaker (1996) att agerandet av de i maktpositioner har ett högre nyhetsvärde eftersom deras handlingar påverkar allmänheten i större utsträckning (Shoemaker, 1996:111). När det gäller länderna i sig bör frekvensen av bevakningen påverkas av att landet är en elitnation, alltså en ekonomisk stormakt med högt invånarantal, eller har mycket handel med Sverige. Om vi finner skillnader i nyhetsvärderingen mellan tidningarna och TT i det avseendet så bör det sannolikt rota sig i den sensationalism som präglar kvällstidningarna (Hadenius, Weibull, Wadbring, 2011).

Närheten

Det räcker inte alltid att påstå att en händelse har stor inverkan utan att ställa frågan om vem den påverkar och varför. För att möjliggöra en kvantitativ analys så har vi utgått ifrån tre typer av närhet, kulturell, geografisk och relevans. Kulturell närhet får händelsen om vi kan förstå den genom de liknande kulturella referensramar som delas över landsgränser. Sverige, som en del av Europa, skulle ha mer förförståelse av en händelse i Frankrike än i Malawi i södra Afrika. I det fallet skulle också Frankrike självfallet vara närmre geografiskt. Den tredje typen gäller relevansen i händelsen, alltså hur en händelse som saknar både geografisk och kulturell närhet ändå bedöms som relevant för det egna landets intressen (Galtung & Ruge, 1965:65).

Den geografiska närheten är en sådan faktor som tidningarna och TT inte har någon inverkan på. Den kulturella närheten är också relativt konstant, och därför kan vi förana att vilka länder som rapporteras från kan komma att överensstämma i stor utsträckning mellan TT och tidningarna.

"American editors" criteria of selection are, in effect, related to their backgrounds, such as foreign language training, professional education, political ideology and availability of newshole and wire services." (Wu 1997:497).

Aktörerna

Händelsers närhet, både geografiskt och kulturellt ökar nyhetsvärdet, som Shoemaker förklarar det så påverkar det redaktionernas arbetssätt *“Local media seek local angels in national stories so as to better interest the audience”*. Med detta kan tänkas att TT eller tidningsredaktionerna försöker ta utrikesnyheten ”närmre” genom att låta inhemska aktörer komma till tals och på så vis öka nyhetsvärdet. Vem som kommer till tals och anses tillräckligt trovärdig för att bekräfta nyhetshändelsen vilar på en rad gamla ideal (Shoemaker, 1996;111).

Det mänskliga elementet är ofta något som hyllas inom god journalistik, att föra den stora nyheten genom den enskilda individens röst. Nyheter illustreras och görs trovärdiga hos allmänheten genom att låta människorna som påverkas av händelsen komma fram. Av Hadenius (1971) forskning som vi gått igenom tidigare så vet vi att TT främst arbetar med källor som gått igenom en strikt källkontroll. I vårt sammanhang är detta intressant för att se skillnaden i det journalistiska material som produceras av tidningens egna journalister jämfört med materialet från TT. Om vi utgår från att TT framförallt låter maktaktörer som politiker och myndigheter bekräfta händelsen, så vill vi jämföra det mot tidningarna.

Som vi konstaterat tidigare så följer redan TT de anglo-saxiska nyhetsbyråernas värdering av nyheter. Vilka aktörer som lyfts fram bör ge en bild om vilka aktörer som värderas högt och på så vis ges en röst och en chans att påverka dagordningen, i slutändan väcks också en fråga om vem som får tala om vad. I linje med dagordningsteorin ger Galtung och Ruge (1965) också stöd för att nyhetsbyråns ursprungsland har inverkan på nyhetsurvalet de gör.

“That there are explanations of the mechanism underlying this in terms of such factors as the nationality of the press agencies and the training of some of the journalists, whether they are foreign or local by nationality, is obvious. Thus, one would expect the news from Cyprus to be much concerned with events seen as relevant to Britain, since the British agency Reuters appears in connection with 52% of the news stories.”
(Galtung&Ruge, 1965:80)

Vi vill genom att undersöka aktörerna visa i vilken utsträckning tidningarna efterliknar TT i sitt användande av källor och för att se om bekräftande källor är den norm som tidningsredaktionerna arbetar efter.

Sammanfattning av teori

Vad som bedöms som nyhetsvärdigt filtreras först genom nyhetsbyråerna och sen genom redaktionerna, de agerar som gatekeepers - de sitter på makten över vad som inkluderas eller utesluts från dagordningen genom att de kontrollerar vad som publiceras. Dagordningen påverkar vad publiken tänker på och hur de tänker på det. Den påverkas innan det av redaktionernas publiceringar som i sin tur baserats på nyhetsbyråernas material. Det är viktigt att förstå att nyhetsbyråernas och tidningarnas nyhetsvärdering i sin tur influerats av rådande dagordning. Man kan likna det med en slags rundgångseffekt och det är inte alltid glasklart vad som är hönan och ägget i den här kontexten.

HYPOTESER

Som vi har visat i föregående avsnitt om forskning och teori så finns det tydliga grundläggande faktorer för vad som ger händelser dess nyhetsvärde. I och med TT:s trovärdighet och inflytelserika roll i svensk media räknar vi med att vi kommer att se liknande tendenser i tidningarnas nyhetsvärdering av händelserna. Att de i sin rapportering följer TT:s exempel för hur utrikesnyheter värderas, samt att maktaktörer ofta får stå som centrala källor i nyheterna.

Inledningsvis arbetar vi med en hypotes om att tidningarna och TT:s material kommer likna varandra i värderingen av vilka länder som bevakas. Den värdering som görs baserat på geografisk och kulturell närhet bör vara den samma mellan tidningarna och TT. Dock kan den ordningen ruckas på genom oväntade och ovanliga händelser, som exempelvis försvinnandet av det Malaysiska planet MH370, och ge en ökad bevakning av länder som normalt filtreras bort.

Hypotes 1: De länder som bevakas kommer i stor utsträckning stämma överens mellan TT och tidningarna.

Med utgångspunkt i den teori vi tidigare gått igenom så drar vi slutsatsen att konflikter, terror och våld ges ett högt nyhetsvärde. Dels har vi Shoemaker (1996:111) som menar att konflikt-teman får ett förhöjt nyhetsvärde genom att det ofta är oväntade händelser. Enligt Shoemaker tycker vi att konflikt är mer intressant än harmoni, vi vill hellre veta när något ovanligt händer än när livet fortsätter som vanligt. Hon skriver också att nyheter kopplade till aktörer med makt har högre nyhetsvärde då deras handlingar har större genomslagskraft och påverkar fler. Vidare så har vi Westerståhl & Johanssons (2004) kategoriseringar av nyhetsvärdering, Drama och Importance som båda stämmer bra in på de händelser vi just nämnde - konflikt, våld, terror och politik bedömer vi passar väl in i de kategorierna och bör därför få ett högt nyhetsvärde även enligt deras modell.

Hypotes 2: Politik, konflikt och terror får hög prioritet i rapporteringen.

Vem som får tala om vilka händelser det är avgörande för vem som kan anses antingen påverka eller påverkas av händelsen. Här förväntar vi oss se att en hög användning av aktörer i maktposition som i sin roll bekräftar nyheter eller enskilda uppgifter. Det antagandet kan göras från de strukturer som redan finns inneboende i utrikesjournalistikens ideal som grundats i TT:s metoder och historia, samt användningen av bekräftade och bekräftande källor.

Hypotes 3: TT kommer främst att använda sig av aktörer i maktposition som talande källor, ett mönster som vi förväntar oss se även i tidningarna.

METOD OCH MATERIAL

Val av metod

För att kunna ge oss en bild av de prioriteringar som görs i urvalet av utrikesnyheter har vi valt att använda oss av en kvantitativ innehållsanalys, i likhet med Westerståhl och Johanssons (1994) studie av innehållet i svensk dagspress som omnämns tidigare. Valet av metod är för att få den kvantitet av data som kan ge en generell bild av nyhetsåret 2014. För att göra en historisk översikt skulle det krävas en alldeles för stor materialinsamling för den här uppsatsen, så vi har valt att studera nyhetsflödet under 2014. På så vis arbetar vi också med den aktuella dagordningen, det har också gett vissa klara avtryck i våra data och det återkommer vi till. För även om opinionen är en produkt av långtgående historiska skeenden så är det vad som ligger närmast i minnet som har störst inverkan på vad allmänheten ser som viktigast (Wanta, et.al, 2004).

Självklart hade samtalsintervjuer och observationer kunnat göras med samtliga tidningars utrikesredaktioner för att närmare observera hur nyhetsprocessen går till men vi skulle då till exempel missa aspekter som de själva kanske inte är medvetna om. Det är trots allt den bild som presenteras för läsaren i jämförelse med TT:s utbud som vi i slutändan vill komma åt med analysen. Med grund i tidigare forskning så är vår bild att nyhetsbyråerna har relativt homogena nyhetsvärderingar och att tidningarna inte avviker avsevärt från de värderingarna. Av dessa skäl så testar vi hellre våra hypoteser mot insamlad empiri för att kunna urskilja faktiska mönster i vad som publiceras och påverkar dagordningen. Och då vi vill svara på hur världen framstår för nyhetskonsumenten anser vi att en kvantitativ undersökning tydligare visar på själva innehållet i nyheten.

Analysenheter och urval

I Hadenius studie av TT och tidningarna 1932 och 1933 så studerade han sex veckor.(Hadenius 1971:70) Han studerade alltså tre veckor per år, och då vi har en något mindre studie känner vi oss trygga i att kunna generalisera den period vi valt. För att få bra täckning på nyhetsåret 2014 valde vi att använda oss av två slumpmässigt konstruerade veckor från 2014. Vi tog fram två veckor från måndag till söndag där varje enskild dag slumpgenererats en månad i taget. Detta förfarande valde vi för att undvika att enskilda händelser skulle dominera vår data. Genom att göra nedslag varje månad under 2014 så kan vi få en mer nyanserad bild av de händelser som bevakats.

Vecka 1: Måndag 13/1, Tisdag 4/2, Onsdag 26/3, Torsdag 10/4, Fredag 23/5, Lördag 21/6, Söndag 20/7

Vecka 2: Måndag 11/8, Tisdag 16/9, Onsdag 29/10, Torsdag 20/11, Fredag 26/12, Lördag 4/10, Söndag 2/3

De två sista datumen i vecka två slumpades fram utifrån var vi hade stora glapp i tidsperioderna. För att få en bättre spridning och för att undvika att vi analyserade innehåll från samma vecka en gång till valdes de perioderna ut och därefter slumpades månad och datum utifrån veckodagarna från måndag till söndag. TT publicerar i vår datamängd i genomsnitt 11 artiklar per dag. Om vi ställer det i relation till tidningarna så kan vi se att Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet båda hade ett genomsnitt på 10 utrikesnyheter per dag. Aftonbladet landade på 6 per dag och minst hade Expressen med ett genomsnitt med 4 artiklar per dag. Självklart fanns det avvikelser i detta, då till exempel Aftonbladet den 11:e Augusti innehöll endast en enda nyhetsartikel som kvalificerade som utrikesnyhet i vår analys.

I själva tidningen så saknar Expressen och Aftonbladet en tydlig avgränsning mellan inrikes- och utrikesnyheter och man har också en mer flytande gräns mot vad som framställs som utrikesnyheter överhuvudtaget. Inrikes och utrikes ligger hipp som happ genom en allmän nyhetssektion. Kuriosa om djur, elitpersoner och virala händelser online publiceras blandat med mer traditionell utrikesrapportering, mycket av detta materialet har vi slopat ifrån vårt urval med motiveringen att det inte faller igenom vårt filter som hårda nyheter.

I den data som kom fram blev det tydligt att kvällstidningarna till stor del har satt egna bylines på det material som publicerats. Som diskuteras i metoden så var det ofta svårt att avgöra gränsen mellan rewrites och egenproducerade texter. Vi har fått utgå från den byline som tillhör texten och gjorde avvägandet att om en nyhetsbyrå endast förekom en gång i texten så kvalificerade de som en egenproducerad text. Förekommer nyhetsbyråer fler än en gång i texten så kodade vi det som rewrite. Finns det tvivel så är textens egen byline vi får utgå från, alltså att det är också personen bakom sin byline som författat texten.

Totalt antal:

TT: 151 artiklar

DN: 143 artiklar

SvD: 137 artiklar

Aftonbladet: 86 artiklar

Expressen: 59 artiklar

Redaktionellt urval

Valet att jämföra morgontidningar och kvällstidningar mot TT gör att vi kan se skillnader i den journalistiska produkt som tidningarna anpassar till sin målgrupp. Som nämndes i teorin så har kvällstidningarna generellt större fokus på sensationsjournalistik, medans morgontidningarna har en tydligare inriktning på politik och ekonomi.

Vi ville titta på de största morgon- och kvällstidningarna, sen gjorde vi ett effektorienterat urval (Nilsson 2010:129). Urvalet landade således på de rikstäckande tidningar med flest läsare nationellt; Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet.

Denis Wu (2004) visar i sin studie att trots webbens obegränsade utrymme så väljer amerikanska tidningar fortfarande att publicera utrikesnyheter online i ungefär samma mängd och efter liknande kriterier som innan internets "genombrott" på 90-talet. Även om de amerikanska medierna kan skilja sig från de svenska i det här avseendet så ser vi en relevans i att se till vad som publiceras i papperstidningen. Det som nyhetsredaktörerna bedömer som tillräckligt nyhetsvärdigt för att publiceras på den begränsade pappersytan visar också på redaktionens värderingar.

Kategorisering och omkodning av variabler.

-Den geografiska kategoriseringen utgår från Uppsala Universitets konfliktdatabas samt en kvalitativ bedömning baserad på geografiska, politiska och kulturella band samt då aktuella nyhetshändelser. Ett exempel är Ukraina och Ryssland som ofta nämndes tillsammans men som stod på olika sidor i en konflikt. De fick också omfattande täckning så vi valde att låta dem stå enskilda.

- Aktörerna klumpade vi ihop i kategorier som tydligare kan gå i linje med vår teori.

- När det gäller nyhetshändelserna så har vi utgått från de kategorier Strömbäck (2008) använder sig

av i Nyhetsmediernas agendor. Politik, administration, ekonomi, andra samhällsfrågor, natur och miljö, underhållning, brott, hälsa och medicin. Sedan har vi anpassat dem för vår studie.

För att kunna bemöta hypoteserna har vi utgått från hur vi effektivast kan svara på frågor gällande vem som har skrivit nyheten, vad den handlar om och vilken omfattning har den i tidningen, samt vilket land nyheten utspelar sig i. Utifrån den teori och de hypoteser vi arbetar med så delade vi in kodschemat i tre delar; bakgrund, nyhetshändelser och aktörerna som kommer till tals.

I *Bakgrund* får vi svar på hur och var artikeln är publicerad, vem som författat den och i vilket land som händelsen ägt rum. Här såg vi en problematik med kodningen av nyheter som berör flera länder. Dock hittade vi ett system för att avgöra vad det huvudsakliga skeendet ägde rum genom att se på vilka aktörer som uttalade sig och om vad. I fallet Ukraina så var det många gånger att Obama eller Putin citerades men inte någon från Ukraina själva. Deras roll är då som utomstående som talar om landet där nyheten sker och vi drog då slutsatsen att det var just Ukraina som var värdlandet för händelsen.

Delen *Händelse* ska svara på vad artikeln berör och vad som lyfts fram som det viktigaste i nyheten. I kategorierna för typ av händelse använde vi oss av främst Strömbäcks (2008) studie om hur konflikt porträtteras i svenska medier, i kombination med de nyhetvärdeskriterierna som gäller elitpersoner, politik och olyckor och missöden. Tillsammans med vanligt återkommande teman så fick vi 19 kategorier; Politik, Ekonomi, Kultur, Vetenskap, Katastrof, Kriminalitet och brott, Kuriosa, Mänskliga rättigheter, Miljö och natur, Olyckor, Våld, Terror, Administration, Hälsa och medicin, Krig och fredsförhandlingar, Kris och krishantering, Andra samhällsfrågor, Elitperson, samt Annat.

För att få en träffsäker analys valde vi möjligheten att kunna koda tre av dessa kategorier för att visa på hur samspelet mellan exempelvis politik, ekonomi och kris kan rymmas i samma artikel. Vidare så valde vi också att koda hur nyheten framställs, som negativ, positiv eller neutral, för att kunna se om det är vissa händelser i länder som genomgående porträtteras på ett visst sätt.

Aktören ska svara på vem som talar och i vilket sammanhang. Vi utgick från i vilken roll som aktörer förekommer, om det var en maktposition som exempelvis politiker och myndigheter eller om det gällde aktörer med annan inverkan som företag och intresseorganisationer som kan påverka opinion på annat håll. De grundläggande elementen ger oss en bas för att studera hur nyhetsvärderingen ser ut, inte bara i form av vad som får utrymme i tidningarna utan också vem som står som avsändare till läsaren. I bilaga 1 finns det fullständiga kodschemat.

För att få tillgång till de tidningar och den data vi samlat in har vi använt Mediearkivet Retriever som har samtliga tidningar inscannade i PDF-format. Vi kunde därmed koda artiklarna i den följd som de presenterades i tidningarna, vilket har gjort det lättare att återvända för eventuella frågor vi haft om kodning och material i efterhand. Samtidigt blev det så också lättare för oss att avgöra omfattningen av artiklarna och hur bylines presenterades i pappersformatet. För att analysera TT:s material fick vi tillgång till deras nyhetsbank, där vi gjorde urvalet utifrån datum, att det publicerats under kategorin Utrikes och innehöll sökorden; TT, AFP, AP och/eller Reuters. Mängden material kunde variera mellan alltför 7 till 22 unika artiklar per dag, vilket gav ett genomsnitt på 11 artiklar per analyserad dag.

Vi utgick från att det som publiceras på TT en dag och vad som finns med i tidningarna nästkommande dag. Detta beroende på den tid som tidningen ska vara klar för att gå i tryck, som för både för kvälls- och morgontidningarna sker under natten. Dock är det inte självklart att det som publicerats på

TT kommer med dagen efter, nyheter av en mindre tidsbunden karaktär kan självklart komma att publiceras vid ett senare skede. Resonemanget är dock att TT arbetar främst med dagsaktualiteter som snabbt ska förmedlas till redaktionerna.

Avgränsning i insamlingen

I tidningarna gjorde vi sedan vårt urval från utrikessidor och allmän okategoriserad nyhetsplats. Vi valde bort artiklar i bilagor, kultursidor, sport, ekonomi och övrigt då dessa generellt har en annan nyhetsvärdering än de som gäller vanliga nyheter. Genom detta kunde vi hitta de "hårda nyheter" som handlar om en konkret händelse i omvärlden. Det innebär också att vi valt bort nyheter om Sverige eller svenska aktörer som på svensk mark diskuterar omvärlden, till exempel inför utrikesministerns besök i Israel där enbart svenska politiker fick framföra sin åsikt om besöket. Ytterligare ett exempel är EU-valet där nyheterna kretsade kring svenska politiker och deras EU-politik i Sverige, utan koppling till politiken i Bryssel.

Objektivitet

Vi delade upp materialet för kodningen mellan oss och förde en kontinuerlig dialog angående hur vi skulle tolka kodinstruktionerna i oklara fall. Med denna metod etablerade vi på så sätt praxis för kodningen i samförstånd.

Efter att all data var insamlad genomförde vi en mindre validitetscheck. Vi upptäckte en viss skillnad i kodningen av upphovsmän och fick således revidera kodningen av Aftonbladet, då det till viss del hade blivit fel i mängden rewrites. Sammanlagt reviderades 7 poster vid det tillfället.

Reliabilitet

- I kodningsarbetet har vi fått ta ett antal ståndpunkter utöver att det var "hårda nyheter" som skulle vara vårt huvudsakliga analysobjekt, genom dialog bestämde vi gränsfall.

- Vi valde bort att koda faktarutor då det inte kan anses vara en nyhetstext, utan mer som en extra information om tidigare skeenden och relevant information indirekt kopplad till nyheten, men inte tillräckligt relevant i sammanhanget för att inkluderas i nyhetens kontext.

- Som vi kommer visa under resultatdelen så har vi en stor diskrepans mellan Aftonbladet och övriga tidningar i andel rewrites. Detta berodde på den definition av rewrite som vi satt i kodschemats instruktioner, där det inte räckte med en referens till en nyhetsbyrå för att texten skulle klassas som rewrite. Vi har anledning att tro att Aftonbladet tvättar bort nyhetsbyråerna medvetet i sina omskrivningar och därmed föranledde det att vi blev tvugna att tolka bylinen som "Egen journalist".

- Ett liknande problem uppstod med Svenska Dagbladet som i början 2014 inte använde sig av någon byline till TT:s notiser och således fick kodas under Byline saknas. Notiserna hade däremot förändrats något och avslutades ofta med "skriver TT", alltså enbart en referens till nyhetsbyrån vilket gjorde att den inte heller kunde klassas som rewrite. Dock ser vi det som relevant att hålla fast vid en analys om vem som står som avsändare i tidningen, då det kan påverka den uppfattning som läsaren får av tidningens möjligheter att bevaka omvärlden. Vi kan däremot bara spekulera om varför Svenska Dagbladet avstått från att skriva TT:s byline för att i senare publicerade tidningar under året konsekvent använda sig av byline på TT:s notiser.

- Ibland var det svåra fall att avgöra med flertalet länder som berördes i artiklarna där det inte gick att fastställa en specifik plats för det huvudsakliga skeendet. Vi fick då utgå från det land som omnämnt mest i artikeln eller ursprunget av den aktör som fått mest utrymme.

- Eftersom vi valt att fokusera på ett enskilt år så är det uppenbart att det finns stora och uppmärksammade händelser som påverkat siffrorna, värda att nämna är bland andra, EU-valet, Ukraina-krisen, IS i Syrien och Irak.

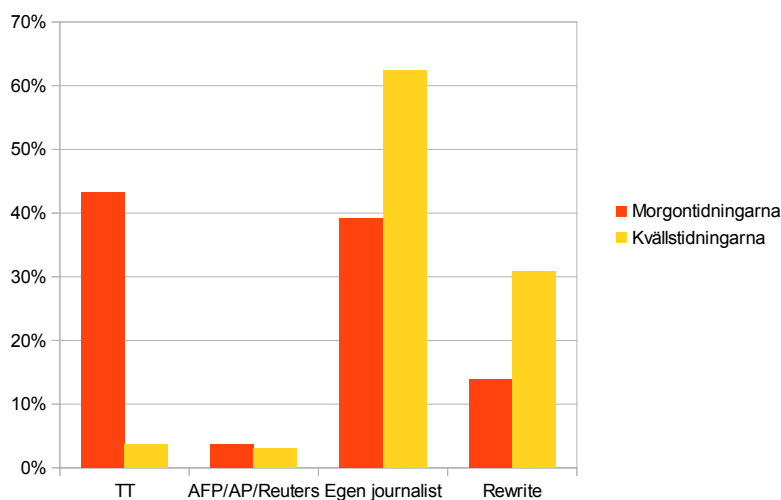
RESULTAT / ANALYS

Här följer det resultat vi fick av att studera två slumpmässiga veckor i dagstidningarna och TT under 2014. 576 artiklar kodades och ligger tillgrund för de resultat och analyser som följer.

Svårbedömd källhänvisning

En problematik som diskuterades tidigare i metoden är hur redaktionella kulturer skiljer sig åt när det kommer till hur man källhänvisar och skriver ut bylines. I DN går urskilja någon slags praxis att allt material som kommer direkt från nyhetsbyråer utan några större tillägg från den egna redaktionen skrivs under med nyhetsbyrån i fråga. I vissa fall skriver man DN-TT och det är sällan som större artiklar enbart utgår ifrån material från andra medier och nyhetsbyråer. Kvällstidningarna är betydligt liberalare med att sätta sina egna bylines på artiklar som huvudsakligen utgår från nyhetsbyråerna, istället lägger man in löpande hänvisningar till aktuellt medie eller nyhetsbyrå i själva texten. Expressen har ofta helt egna jobb publicerade under vinjetter som "Extra" eller "Dokument", men det är kanske snarare ett sådant reportage varannat nummer jämför med DN som ofta har två stora reportage på hela uppslag per tidning. I Svenska dagbladet förekommer olika versioner av hur byline används, eller snarare inte används. Till skillnad från Aftonbladet som är väldigt flitiga på att sätta sina egna journalisters byline på det som publicerats.

Diagram 1: Artikelns upphovsman

Kommentar: En jämförelse mellan de kodade artiklarna i kvälls- och morgontidningarna. Vi har kodat det manifesta innehållet, som diskuterats tidigare så bedömer vi att den egentliga andelen av egenproducerat material som lägre än vad kvällstidningarna redovisar.

N=425

Vi kan se i diagram 1 ovan att kvällstidningarna till stor del presenterar sina artiklar som sina egna, men generellt kan vi påstå att ungefär hälften av nyheterna kommer från tidningarna själva, antingen i form av egen text eller rewrite. Gemensamt för samtliga medier är att i den utsträckning de använder sig av nyhetsbyråer så är det TT som dominerar. Om vi däremot ser på rewrite-artiklar som i grunden tillhörande TT eller annat medie så blir mängden eget producerat material betydligt mycket mindre. Intressant är också hur stor andel av Svenska Dagbladets notiser som saknar byline och som förmodligen bör tillskrivas en

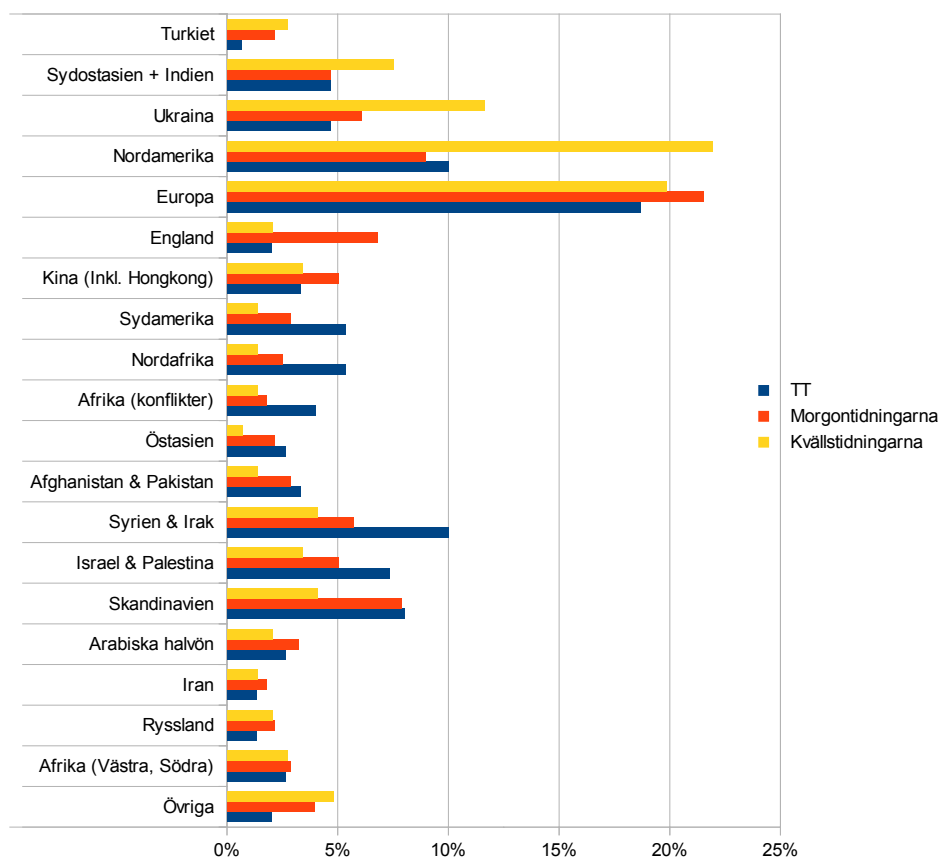
nyhetsbyrå. Men då de inte publicerat avsändaren ens i artikeltexten så blir den kategorin svåranalyserad. En inledande slutsats blir att TT i stor utsträckning fortfarande är en grundsten i tidningarnas utrikesbevakning, antingen genom regelrätta artiklar och notiser eller som basmaterial för omskrivning, rewrites.

Världens alla länder i TT och tidningarna

En uppenbar första observation är att våra närmsta grannländer, stormakter och konflikter av geopolitisk betydelse dominerar rapporteringen. Tydlig tyngdpunkt ligger på den västerländska sfären. Få artiklar utgår explicit från svenska intressen eller med en svensk vinkel, dock skall noteras att vi sorterat bort ett fåtal artiklar som haft en så stark sverigeförankring att de inte passerat våra krav på vad som betraktas som utrikesnyheter för den här studien. Över hälften av alla nyheter har en negativ gestaltning av händelserna och det är vanligast med ett beskrivande snarare än ett tolkande förhållningssätt.

I det här avsnittet behandlar vi hypotes 1, vi kommer att gå igenom det material som vi kodat och jämföra den geografiska representationen av omvärlden. I många av de geografiska kategorierna så stämmer tidningarnas nyhetsvärdering i mycket överrens med TT:s, men det finns också tydliga skillnader.

Diagram 2: TT & Tidningarnas representation av våra geografiska kategorier

Kommentar: Kategorierna är grupperade för att enklare kunna urskilja var de olika medierna lägger mer fokus. Tillvägångssättet finns mer detaljerat beskrivet i metodkapitlet, kortfattat bygger den på geografisk och kulturell närhet i kombination med att konfliktzoner brutits ut till egna kategorier för att kunna jämföra konfliktzoner med sina närområden samt mediernas representation. När vi påbörjade analysen såg vi att vissa länder (tex Turkiet, Ukraina) uppenbarligen nyhetsvärderades på ett sätt att de inte passade in i våra kategorier och därför valde vi att bryta ut dem helt för att stå för sig själva. N=576

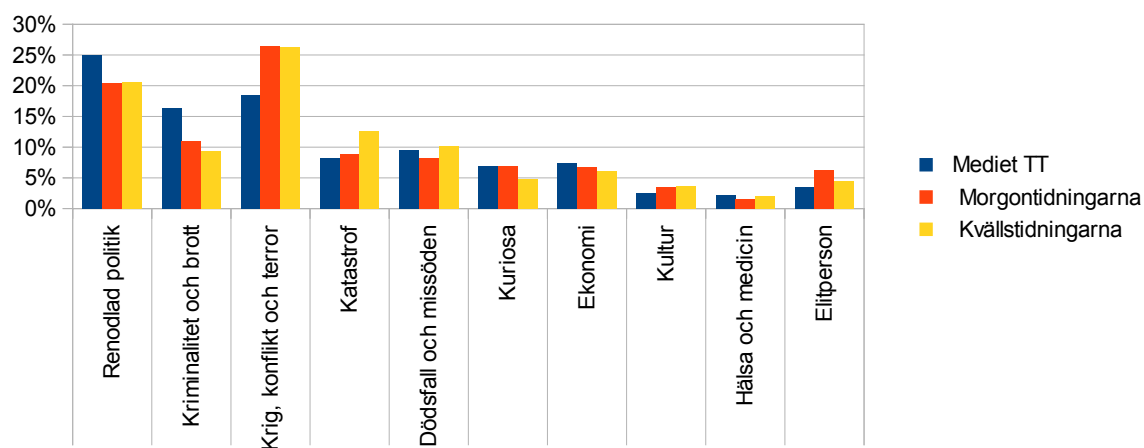
TT skriver oftare om konfliktzonerna i Afrika, Israel-Palestinakonflikten, Afghanistan-Pakistan samt Syrien och Irak. Kvällstidningarna däremot fokuserar minst utav medierna på dessa konflikter. När det gäller Ryssland och Ukraina så är förhållandet det omvända, dvs att kvällstidningarna lägger mer tyngd där än de andra medierna. Kvällstidningarna förefaller också ha en annan värdering i Asien, Sydostasien prioriteras högre än hos övriga medier, likaså Nordamerika. I Sydostasien kunde vi urskilja att kvällstidningarna skrev mer om Thailand, som delvis kan härledas till årsdagen för Tsunamikatastrofen. En intressant observation är att Skandinavien ges mindre vikt i kvällstidningarna, jämfört med morgontidningarna och TT som ligger på jämnlik nivå.

Överlag så står morgontidningarna närmre TT än kvällstidningarna, TT har en jämnare geografisk fördelning. Sydamerika, Mellanöstern och Afrika får ungefär hälften av utrymmet i morgontidningarna jämfört med TT och betydligt mindre utrymme i kvällstidningarna. Morgontidningarna rapporterar mer om Kina och England än kvällstidningarna och TT, dock handlar det inte om några enorma skillnader när det gäller Kina. En observation som inte framgår i tabellerna är att morgontidningarna hade en avsevärd övervikt på representation av Belgien, vilket går att förklara med att texter som handlade om EU ofta geografiskt angavs som Bryssel.

Politik och konflikt i centrum

Nyheter som innehåller politik, konflikter, krig och mänskliga rättigheter uppgår till knappt hälften av det totala materialet, där TT lägger lite mer tyngd på politiken jämfört med tidningarna som istället väger lite mer mot krig, konflikt och mänskliga rättigheter. TT rapporterar något mer om kriminalitet och våldsbrott. Vi kan se att alla tre mediekategorierna är relativt homogena, men att TT framställer sina nyheter lite annorlunda.

Diagram 3: Andelen av mediernas innehåll uppdelat i händelsekategorier

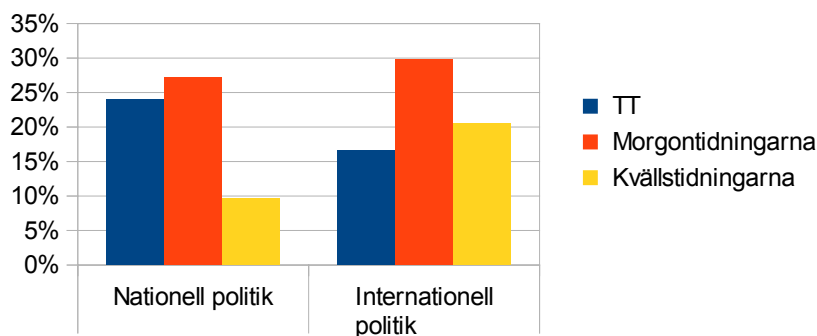
Kommentar: Mänskliga rättigheter ingår också i krig, konflikter och terror. Kategorierna bygger på en omkodning av våra ursprungliga variabler i kodschemat. N-värdet är högt därför att vi har utgått ifrån händelserna i ett omkodat dokument, en lösning som handlade om rent tekniska skäl i kodningen. Antalet artiklar som kodats här är 575.

N=940

Vi såg i den geografiska fördelningen att TT skriver i högre utsträckning om konfliktzonerna, men här kan vi se att framställningen skiljer sig något. Detta kan bero på att TT mer aktivt inkluderar det politiska i nyheter som också gäller konflikter. Exempel på det är en nyhet från Sudan, där inhemska politiker fick

kommentera det politiska läget kring ökande oljepriser. Att priserna i sin tur höjdes orsakades av konflikter i området som gjorde att handeln med olja försvårades. Med mindre internationell oljehandel med Sudan så gick landet på knäna ekonomiskt. Denna nyhet bevakades enbart av TT, och kunde kodas som främst politik, men även ekonomi och konflikt.

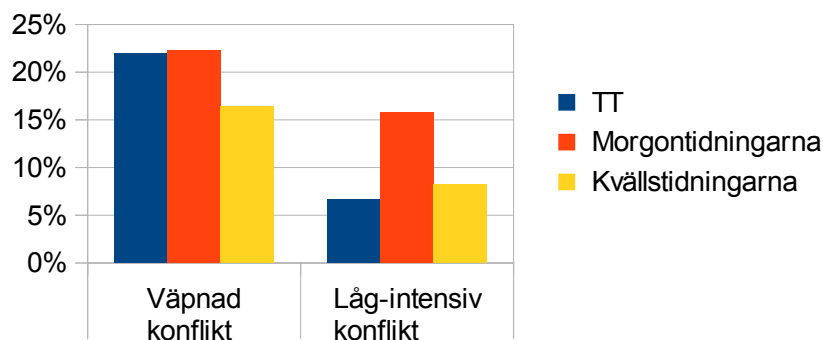
Diagram 4: Innehåll förankrat i politik

Kommentar: Andel av mediernas som förankrats i antingen det omskrivna landets nationella politik eller i en internationell politisk kontext. N=575

Med TT som utgångspunkt så skriver morgontidningarna möjligen i något högre utsträckning om nationell politik medan kvällstidningarna skriver betydligt mindre. Morgontidningarna skriver avsevärt oftare om internationell politik än TT, kvällstidningarna marginellt mer än TT. Morgontidningarna har störst andel artiklar som är rotade i konflikter, medans kvällstidningarna har minst.

Diagram 5: Innehåll förankrat i konflikt

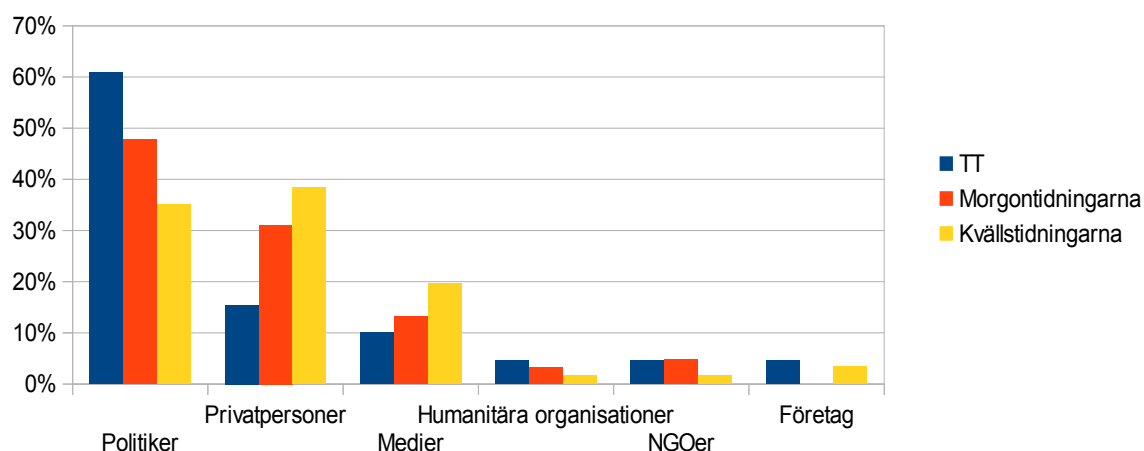
Kommentar: N=575

Vilka nyheter från vilka länder?

Politik står för 30% av innehållet om konfliktzonerna samtidigt som Afrika söder om Sahara endast har 8% av sitt innehåll förankrat i politik, Nordamerika med 11% ligger också lågt. 48% av innehållet om Afrika söder om Sahara handlar om konflikter och mänskliga rättigheter. Konfliktzonerna (20%) tillsammans med Afrika söder om Sahara (16%) har båda högre andel om kriminalitet och våld än det andra kategorierna.

De mäktigas verklighetsbeskrivning

Diagram 6: Aktörerna som citeras i artiklarna

Kommentar: Politiker = maktaktörer, samlad kategori. Detta diagram har kodats om enligt samma metod som diagram 3, vilket här dock gav ett lägre N-värde helt beroende på hur vi kodat aktörerna. N=478

I diagram 6 ser vi vilka aktörskategorier från världsländerna som får komma till tals i respektive medie. I TT får maktaktörer ta mest plats, sedan får de mindre plats i morgontidningarna och minst i kvällstidningarna. Vi ser också att tidningarna i sin helhet har betydligt större andel privatpersoner som får tala samt att den samlade kategorin kunskapsförmedlande aktörer och lobbygrupper & NGOer (non-government organisations) får mindre utrymme i kvällstidningarna. I kvällstidningarna ser vi också tendensen att de tidningarna har störst tyngd på aktörskategorin privatpersoner, detta skulle kunna tyda på en förenkling och personifiering av händelserna för sin målgruppsanpassning.

Kvällstidningarna har i högre utsträckning hänvisningar till medier vilket kan ha ett samband med hur de hanterar rewrites, de förefaller precis som tidigare diskuterats att sätta sina egna bylines på material från nyhetsbyråer och istället hänvisa till byrå/medie löpande i texten - den här stilen av artiklar har vi inte observerat i samma utsträckning i morgontidningarna.

Vilka får tala för sina länder?

I Ryssland, Ukraina och Östeuropa får enskilda privatpersoner i hög utsträckning komma till tals, runt hälften av de som får tala från länderna i dessa geografiska kategorier är enskilda privatpersoner. I konfliktzonerna (57%) och Afrika söder om Sahara (57%) så får maktaktörer lite mer utrymme än snittet på 48%. Från Sydamerika (71%) är det i ännu högre utsträckning politiker som talar för världsländerna.

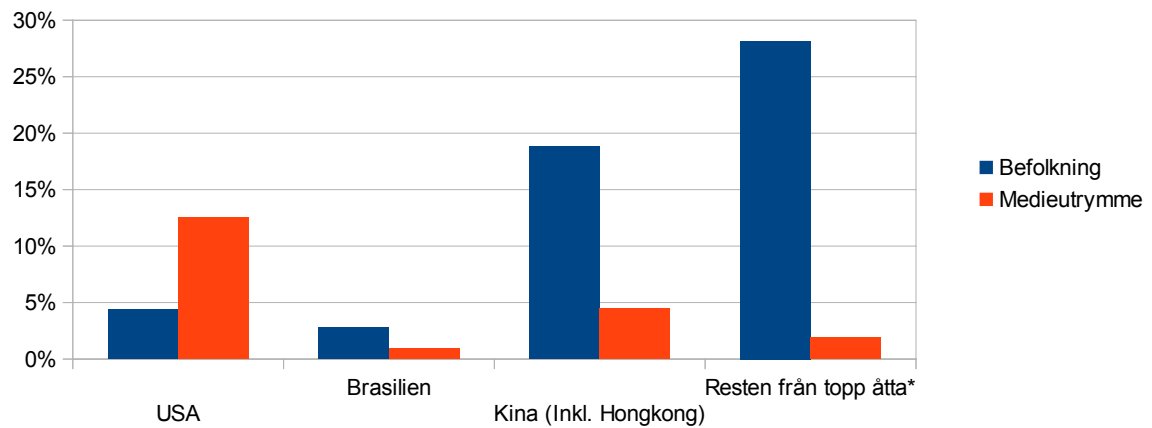
Täckning och befolkningsmängd

Avslutningsvis vill vi kommentera representationen av världen i helhet för att sätta studien i en global kontext och synliggöra mönster som annars kanske tas för givna. Mer än hälften av världens befolkning bor i de 8 folktätaste länderna, tillsammans knappt 4 miljarder människor; Kina, Indien, USA, Indonesien, Brasilien, Pakistan, Nigeria, Bangladesh. I tidningarna (TT exkluderat) så står USA (12,5%) som det

särskilt mest förekommande landet, sen är det egentligen bara Kina (4,5%) utav nyss nämnda länder som det rapporteras om i någon nämnbar utsträckning. Brasilien står för 0,9% av det totala materialet medans de resterande fem länderna står tillsammans för 1,9%.

Diagram 7: Befolkning och medieutrymme, världens folkrikaste länder

Kommentar: Förhållandet mellan befolkningens mängd och medieutrymme i de tidningar vi studerat. * Indien, Indonesien, Pakistan, Nigeria och Bangladesh. Källa för befolkningssiffror: CIA World Factbook (2015). N=575.

DISKUSSION & SAMMANFATTNING

Vilka länder som bevakas kan för det första härledas till TT:s urval som sedan färgar av sig på redaktionerna. Dock så väljer redaktionerna bort visst TT material och hämtar annat för egen maskin. Vi har klart visat att det finns olika nyhetsvärderingar när det kommer till vilka länder man anser viktigast att rapportera om. Att TT rapporterar mer från konfliktzoner beror sannolikt på policy då vi ser även när det gäller de bevakade händelserna att TT står högt i de tunga kategorierna. Sedan misstänker vi att TT politiserar mindre och därför kom visst material från konfliktzoner att kodas som att snarare handla om ekonomi eller enskilda brott, men inte krig eller i en konfliktorienterad politisk kontext. Samma sak, när det gäller renodlad politik, så misstänker vi att TT i större utsträckning kopplar loss de nyheterna från våldsamheter i viss utsträckning. När vi tittar på vårt sista diagram som har för avsikt att kontextualisera våra analysobjekt, så kan vi se att det ändå finns väldigt stora likheter i hur man prioriterar sin utrikesrapportering om man ser från en geografiskt baserad analys.

Att kvällstidningarna lägger mindre fokus på länder kulturellt och geografiskt avlägset är väl egentligen ingen överraskning men det är intressant att ha i siffror. Vår teori är att det är lösnummerförsäljningen och en annan målgruppsanpassning som styr det här urvalet. Vi betraktar vår första hypotes som delvis sann, det finns skillnader tidningarna emellan och jämfört med TT som inte är obetydliga, men som sagt i ett större perspektiv så finns även många likheter i nyhetsvärderingen.

Händelserna värderas överlag mer homogent mellan samtliga mediekategorier, och det stämmer att politik och konflikter i olika former får mycket utrymme i linje med hypotes 2. TT verkar fokusera mer på politiken och de enskilda brotten för att lägga något mindre fokus på krig- och terrorvinklar. Tittar vi på diagram 5 så ser vi att kvällstidningarna skriver något mindre om väpnade konflikter än TT och morgontidningarna, vilket motsäger resultaten i diagram 3 och underbygger teorin att det handlar om olika vinklingar.

Om vi tittar på diagram 4 så ser vi att kvällstidningarna har betydligt mindre fokus på länders inrikes politik. Morgontidningarna verkar i högre utsträckning lyfta nyheterna till en internationell politisk kontext samt täcka låg-intensiva konflikter bättre. Vi anser vår andra hypotes underbyggd, konflikt och politik får högt utslag i vårt datamaterial.

När det kommer till vår sista hypotes; att maktaktörer oftare får komma till tals i nyheterna så är det inte glasklart, därför att det skiljer sig mellan medierna. TT:s policy att söka officiella källor lyser igenom och de har flest politiker & maktaktörer som talar samtidigt som tidningarna har betydligt fler privatpersoner. En viss svårighet att bedöma kvällstidningarna korrekt har vi på grund av den tidigare diskuterade otidligheten i hur de redovisar sina bylines och källor. Även om kvällstidningarna väljer artiklar som har en högre personifiering så kan det vara tredjehandsцитat och då står de egentligen på samma avstånd från människorna man rapporterar om, fast med skillnaden att man har en annan källkritik. Att kvällstidningarna i högre utsträckning refererar till medier underbygger detta resonemang. Morgontidningarna som är bättre med sin transparens i redovisning av bylines och källor är bättre på att nå privatpersoner än vad TT är, vilket vi vill återkomma till strax. Med viss reservation menar vi att det finns stöd också för hypotes tre.

Sammantaget så ser vi att TT fyller en viktig funktion genom att presentera trovärdiga källor, i högre grad också från konfliktzoner som tidningarna väljer att fokusera mindre på. Samtidigt så blir en uppenbar slut-

sats också att med mer material från nyhetsbyråer i tidningarna så kommer läsarna att ställas längre ifrån vanliga människors verklighet på plats i händelserna. Att tidningarna - framförallt morgontidningarna som har en bredare täckning på både konflikter och geografiskt sett än kvällstidningar - når fram till människorna "på marken" är en viktig funktion som tidningarna fyller och som nyhetsbyråerna inte förefaller göra åt dem. Det är oroväckande att antalet korrespondenter minskar.

VIDARE FORSKNING

Studien som vi genomfört svarar för hur nyhetsurvalet mellan nyhetsbyrån TT och tidningarna ser ut. Självklart finns det ett längre perspektiv som går att tillämpa i den processen, som skulle kunna studeras i vidare forskning. TT i sin tur gör ett urval från de internationella nyhetsbyråerna som de samarbetar med, men vilken anpassning som görs av det materialet till de svenska medier som prenumererar på deras tjänster skulle lyfta vår analys utåt ett steg i ledet.

Andra förslag är att titta på lokalpressen eller jämföra med etermedierna, många journalister lyssnar på morgonekott innan jobbet - här finns en annan vinkel. Ytterligare en möjlig vinkel är just att se i vilken roll TT agerar som en nyhetsförmedlare ut från Sverige. Vilka svenska nyheter har en sån relevans utomlands att det skulle locka samarbetspartnerna Reuters, AFP och AP?

Slutligen skulle vi föreslå att vidare fördjupande studier om processer och attityder på utrikesredaktioner till TT-materialet, just i och med att vi funnit olika mönster i hur tidningarna porträtterar omvärlden och använder sig av materialet. Det kan göras i samtalsintervjuer och observationer, som en komplement till de slutsatser vi tagit fram i vår studie. Syftet med en sådan studie skulle vara att visa hur medvetna redaktionerna är om användningen av TT:s tjänster och om de har uttalade riktlinjer om vilka nyheter från omvärlden som bör publiceras. Samt, hur förhåller de sig till de begränsade resurserna, vilka rutiner har en redaktion kring ständigt ökande tillgång till andra nyhetsförmedlare än TT som digitaliseringen medför. I slutändan, är det kanske hypotetiskt möjligt att få fram samma information som TT, via sociala medier och andra kanaler. Kanske kan det snabba flödet ha en effekt på dess etablerade roll som nyhetsförmedlare, när det finns andra, gratis vägar att tillgå.

KÄLLFÖRTECKNING

Tryckta källor:

- Galtung, J., Ruge, M.H. (1965) *The Structure of Foreign News; The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers*, Journal of Peace Research, 1965, Volume 2, Issue 1
- Hadenius, S. (1971), *Nyheter från TT : studier i 50 års nyhetsförmedling*, Stockholm : Bonnier
- Hadenius, S., Weibull, L., Wadbring, I. (2011) *Massmedier: nya villkor för press, radio och tv i det digitala medielandskapet*, Stockholm : Ekerlid
- Nilsson, Å., (2010) *Kvantitativ innehållsanalys*. i: M. Ekström & L. Larsson, red. Metoder i kommunikationsvetenskap. Lund: Studentlitteratur, pp. 119-149
- Nord, L., Strömbäck, J., (2012) *Medierna och demokratin*, Lund : Studentlitteratur
- Shoemaker, P (1996) *Mediating the message: theories of influences on mass media content*, New York : Longman
- Shoemaker, P, (2014) *Mediating the message in the 21st century : a media sociology perspective*, New York : Routledge
- Strömbäck, J. (2008) *Nyhetsmediernas Agendor; en studie av hot och risker i det svenska nyhetsurvalet i morgonpress, kvällspress och TV*, Sundsvall : Demokratiinstitutet.
- Wanta, W., Golan, G. & Lee, C. (2004). *Agenda setting and international news: Media influence on public perceptions of foreign nations*, Missouri : Journalism & Mass Communication Quarterly
- Westerståhl & Johansson. (1994) *Foreign News, News values and ideologies*, Göteborg
- Wu, H. Denis. (1994) *Investigating the determinants of international news flow, A meta-analysis*, London : Sage publications
- Wu, H. Denis. (2003) *Homogeneity around the world? Comparing the systemic determinants of international news flow between developed and developing countries*, London, Thousand oaks & New Dehli
- Wu, H. Denis. (2007) *A brave new world for international news? Exploring the determinants of the coverage of foreign nations on US websites*, Los Angeles, London, New Delhi and Singapore : Sage publications

Webbsidor:

- Central Intelligence Agency. (2015). *CIA World Factbook*. Hämtad 2015-06-13, från <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
- Nyhetsbyrån TT. (2015). *Om oss*, Hämtad 2015-05-24, från <http://tt.se/om-oss>
- Uppsala Universitet. (2015). *Uppsala Universitets konflikt databas*. Hämtad 2015-06-11, från <http://www.ucdp.uu.se/gpdatabase/search.php>

BILAGA 1.1 - Kodschema

Utrikesbevakningen i svenska tryckta medier

Urval: TT, DN, SVD, Expressen, Aftonbladet.

Tidsperiod: Slumpmässiga två veckor 2014, 14 dagar som ska kodas.

Vecka 1: 13/1 , 4/2 , 26/3, 10/4 , 23/5 , 21/6, 20/7

Vecka 2: 11/8 , 16/9 , 29/10 , 20/11 , 26/12 ,4/10 , 2/3

Bakgrund

1. I vilket medium har artikeln publicerats?

- 1) TT
- 2) DN
- 3) SVD
- 4) Aftonbladet
- 5) Expressen

2. Datum och artikelid.

Anges i sex siffror ex: 140914 med tillhörande siffra som anger i vilken ordning det figurerar tidningen.

Första texten högst till vänster upp ska således benämnas 14091401. Kodning sker från vänster till höger.

3. Omfattning

- 1) Notis
- 2) Artikel
- 3) Halvsida
- 4) Helsida
- 5) Uppslag

6. Upphovsman

- 1) TT
- 2) AFP
- 3) AP
- 4) Reuters
- 5) Egen journalist
- 6) Rewrite av artikel från TT
- 7) Rewrite av artikel från annan nyhetsbyrå
- 8) TT-AFP
- 9) TT-Reuters
- 10) TT-AP
- 11) TT-övrig
- 12) Byline saknas

Objekt

7. Land/Länder

Besvaras skriftligt

11-13. Vilka kategorier (max 3) stämmer bäst in på händelserna som artikeln rapporterar om?

- 1) Renodlad politik, val
- 2) Ekonomi
- 3) Kultur
- 4) Vetenskap
- 5) Katastrof
- 6) Kriminalitet och brott
- 7) Kuriosa
- 8) Mänskliga rättigheter
- 9) Miljö och natur
- 10) Dödsfall, missöden och olyckor
- 11) Våld
- 12) Terror
- 13) Administration
- 14) Hälsa och medicin
- 15) Krig och fredsförhandlingar
- 16) Kris och krishantering
- 17) Andra samhällsfrågor
- 18) Elitperson
- 19) Annat

14. Handlar nyheten om politik?

- 0) Ej applicerbart
- 1) Nationell politik
- 2) Internationell politik

15. Är nyheten förankrad i någon form av konflikt?

- 0) Ej applicerbart
- 1) Väpnad konflikt
- 2) Icke-väpnad konflikt

16. Gestaltas händelsen av positivt, negativt eller av mer neutral karaktär?

- 0) Oklart
- 1) Positiv

- 2) Negativ
- 3) Neutral

17. Vilket eller vilka journalistiska förhållningssätt visar artikeln upp gentemot händelsen?

- 1) Beskrivande
- 2) Tolkande

Aktörer

18-20. Förekommer svenska aktörer? (max 3)

- 0) Ingen aktör
- 1) Politiker
- 2) Företag
- 3) Journalister
- 4) Medier
- 5) Humanitära hjälporganisationer
- 6) Politiska lobbygrupper
- 7) NGOer
- 8) Privatpersoner
- 9) Transnationella aktörer, t ex FN eller EU
- 10) Yrkesutövare
- 11) Forskningsinstitut&Universitet
- 12) Myndigheter
- 13) Tjänsteman
- 14) Går ej att avgöra

21. Förekommer svenska direkta eller indirekta citerade aktörer?

- 1) Direkt
- 2) Indirekt
- 3) Båda
- 4) Ingen aktör
- 0) Går ej att avgöra.

22. Hur många nivåer är det mellan svensk aktör och publicerad text?

- 0) Går ej att avgöra/förekommer ej
- 1) Direkt
- 2) En nivåskillnad

- 3) Två nivåskillnader
- 4) Tre nivåskillnader
- 5) Fyra nivåskillnader

23-25. Förekommer aktörer från värdlandet? (max 3)

- 0) Ingen aktör
- 1) Politiker
- 2) Företag
- 3) Journalister
- 4) Medier
- 5) Humanitära hjälporganisationer
- 6) Politiska lobbygrupper
- 7) NGOer
- 8) Privatpersoner
- 9) Transnationella aktörer, t ex FN eller EU
- 10) Yrkesutövare
- 11) Forskningsinstitut&Universitet
- 12) Myndigheter
- 13) Tjänsteman
- 14) Går ej att avgöra

26. Förekommer direkta eller indirekta citerade aktörer från värdlandet?

- 1) Direkt
- 2) Indirekt
- 3) Båda
- 4) Ingen aktör
- 0) Går ej att avgöra.

27. Hur många nivåer är det mellan aktör från värdlandet och publicerad text?

- 0) Går ej att avgöra/ Förekommer ej
- 1) Direkt
- 2) En nivåskillnad
- 3) Två nivåskillnader
- 4) Tre nivåskillnader
- 5) Fyra nivåskillnader

28-30. Förekommer övriga aktörer utanför värdlandet och Sverige? (max 3)

- 0) Ingen aktör
- 1) Politiker
- 2) Företag
- 3) Journalister

- 4) Medier
- 5) Humanitära hjälporganisationer
- 6) Politiska lobbygrupper
- 7) NGOer
- 8) Privatpersoner
- 9) Transnationella aktörer, t ex FN eller EU
- 10) Yrkesutövare
- 11) Forskningsinstitut&Universitet
- 12) Myndigheter
- 13) Tjänsteman
- 14) Går ej att avgöra

31. Förekommer direkta eller indirekta citerade övriga aktörer?

- 1) Direkt
- 2) Indirekt
- 3) Båda
- 4) Ingen citeras
- 0) Går ej att avgöra.

32. Hur många nivåer är det mellan övrig aktör och publicerad text?

- 0) Går ej att avgöra / Förekommer ej
- 1) Direkt
- 2) En nivåskillnad
- 3) Två nivåskillnader
- 4) Tre nivåskillnader
- 5) Fyra nivåskillnader.

BILAGA 1.2 - Kodinstruktioner

Utrikesbevakningen i svenska tryckta medier

Urval: TT, DN, SVD, Expressen, Aftonbladet.

Tidsperiod: Slumpmässiga två veckor 2014, 14 dagar som ska koda.

Vecka 1: 13/1 , 4/2 , 26/3, 10/4 , 23/5 , 21/6, 20/7

Vecka 2: 11/8 , 16/9 , 29/10 , 20/11 , 26/12 ,4/10 , 2/3

Bakgrund

1. I vilket medium har artikeln publicerats?

Varje medium tilldelas ett eget nummer enligt följande system:

- 1) TT
- 2) DN
- 3) SVD
- 4) Aftonbladet
- 5) Expressen

2. Datum och artikelid.

Datum då artikeln publicerades anges i sex siffror ex: 140914 med tillhörande siffra som anger i vilken ordning det figurerar tidningen. Första texten högst till vänster upp ska således benämnas 14091401.

Kodning sker från vänster till höger.

3. Omfattning

Varje artikel noteras enligt följande, där notis är: rubrik inkl. cirka max 5 meningar och ingen ingress. Artikel har rubrik och ingress, men tar inte upp mer än en halv sida. Halvsida är exakt en halv sida eller upp till helsida. Helsida så ges hela utrymmet till artikeln. Uppslag så sträcker sig artikeln över två sidor eller mer och kan inkludera relaterade artiklar som tillhör samma text.

- 1) Notis
- 2) Artikel
- 3) Halvsida
- 4) Helsida
- 5) Uppslag

6. Upphovsman

Kodas efter byline till artikeltexten. Vem/vilka anges som artikelförfattare? Med kod 5-6 och rewrite menas här artiklar med att en egen journalists byline finns men där en övervägande del av styckena i artikeln avslutas med exempelvis "säger Obama, skriver TT". Minst två av styckena ska avslutas på detta sätt.

- 1) TT
- 2) AFP
- 3) AP
- 4) Reuters
- 5) Egen journalist
- 6) Rewrite av artikel från TT
- 7) Rewrite av artikel från annan nyhetsbyrå
- 8) TT-AFP
- 9) TT-Reuters
- 10) TT-AP
- 11) TT-övrig
- 12) Byline saknas

Objekt

7. Land/Länder

Var förekommer den huvudsakliga skeendet? Vilken nation/nationer kan kopplas till skeendet? Besvaras med landets/ländernas Om nyheten inte specifikt berör ett land/område så besvaras frågan med fråga 8.

11-13. Vilken/vilka kategorier stämmer bäst in på händelserna som artikeln rapporterar om?

Här avgörs vad det huvudsakliga innehållet i nyheten handlar om, och svarar på frågan om vad som är temat för nyhetstexterna. Vad är vinkeln och vad är grunden till artikel texten. T.ex. handlar artikeln om politiska ställningstaganden i samband med en konflikt kodas det som både 1, politik, och 15, krig och fredsförhandlingar.

- 1) Renodlad politik, val
- 2) Ekonomi
- 3) Kultur
- 4) Vetenskap
- 5) Katastrof
- 6) Kriminalitet och brott
- 7) Kuriosa
- 8) Mänskliga rättigheter
- 9) Miljö och natur
- 10) Dödsfall, missöden och olyckor
- 11) Våld
- 12) Terror
- 13) Administration
- 14) Hälsa och medicin
- 15) Krig och fredsförhandlingar
- 16) Kris och krishantering
- 17) Andra samhällsfrågor
- 18) Elitperson
- 19) Annat

14. Handlar nyheten om politik?

Om nyheten främst kretsar kring politik och/eller politiska aktörer, handlar det om det berörda landets inrikespolitik eller en internationell kontext. Kod 1, nationell politik rör alltså det omskrivna landets inrikespolitik.

- 0) Ej applicerbart
- 1) Nationell politik
- 2) Internationell politik

15. Är nyheten förankrad i någon form av konflikt?

Är nyheten gällande risk för framtida, pågående eller en avslutad konflikt. Med väpnad konflikt avses t ex när militär eller beväpnade grupper orsakar död och materiell förstörelse på större och organiserad skala.

Vapenvila kodas som 1 väpnad konflikt då en vapenvila står i relation till en väpnad konflikt. Med Icke-väpnad konflikt avser vi oroligheter t ex som demonstrationerna i Turkiet, statskupperna i Thailand eller att utomparlamentariska metoder används. Gäller både nationella och internationella konflikter.

- 0) Ej applicerbart
- 1) Väpnad konflikt
- 2) Icke-väpnad konflikt

16. Gestaltas händelsen av positivt, negativt eller av mer neutral karaktär?

Kan framställningen i nyhetsartikelns innehåll klassas som en positivt, negativt eller neutralt gestaltad nyhet. Gäller det krig, brott och våld är kan vi utgå från att nyheten i grunden negativ. Framsteg i en konflikt kan dock anses vara neutral- Handlar det däremot om framsteg i näringsliv och forskning kan nyhetens klassas som positiv om ingen tydligt kontrovers.

- 0) Oklart
- 1) Positiv
- 2) Negativ
- 3) Neutral

17. Vilket eller vilka journalistiska förhållningssätt visar artikeln upp gentemot händelsen?

Är det en viss typ av framställning som förekommer beroende på vilket land eller skeende som artikeltexten berör. Med 1) Beskrivande avser vi en klassisk kortfattad nyhetstext utan fördjupning, texten refererar till en händelse och redovisar den sakligt i nyhetsform. 2) Tolkande innebär att texten innehåller fördjupande och/eller analyserande element eller påståenden om en händelse Nyheten återger mer av spekulationer eller åsikter om vad som hänt eller kan komma att hända.

- 1) Beskrivande
- 2) Tolkande

Aktörer

18-20. Svenska aktörer

Vilka personer/organisationer citeras direkt eller indirekt i texten som en källa för information/åsikter/uttalanden. Här kan flertalet källor förekomma, men i kodningen max 3. Kodning sker främst efter vilken titel aktören ges i texten. Dock ställs detta i relation till i vilken egenskap denna uttalar sig, ex. en fiskare citeras i en fråga gällande landets politik räknas det som ett uttalande i rollen som privatperson. Gällande aktörer som i artikeltexten inte har en namngiven person som avsändare klassas det efter den roll denna aktör har. Ex. polisen tillskrivs kategorin myndighet.

- 0) Ingen källa

- 1) Politiker
- 2) Företag
- 3) Journalister
- 4) Medier
- 5) Humanitära hjälporganisationer
- 6) Politiska lobbygrupper
- 7) NGOer
- 8) Privatpersoner
- 9) Transnationella aktörer, t ex FN eller EU
- 10) Yrkesutövare
- 11) Forskningsinstitut&Universitet
- 12) Myndigheter
- 13) Tjänsteman
- 14) Går ej att avgöra

21. Svenska direkta eller indirekta citerade källor

Om en svensk källa citeras i artikeln sker det då huvudsakligen direkt eller indirekt? Direkt citat innebär att källan har ett eller flera pratminuter. Indirekt citat innebär att källans information/säg/ återges av mediet utan pratminuter, har skrivits om eller förenklats i artikeln. Har källan både direkta och indirekta citeringar (där det inte går att avgöra huruvida en citatform är mer förekommande). I fallet att källan refereras till men inte tydligt citeras, och det således inte framgår om det är direkt eller indirekt klassas det som 0) går ej att avgöra.

- 1) Direkt
- 2) Indirekt
- 3) Båda
- 4) Ingen källa
- 0) Går ej att avgöra.

22. Hur många nivåer är det mellan källa och publicerad text?

Med nivåer menas avståndet från den ursprungskälla som förmedlat information till ett medium fram till den slutgiltiga publikation som vi analyserat. Om Löven talat direkt med DN och ses det som direkt användande av källa. Om Löven talat med TT och DN publicerar en text där de använder TT:s material utan att själva prata med Löven så har informationen färdats en nivå från direkt kontakt med källan till publikation. I samma scenarion, om istället TT refererar till NBC och det är NBC som talat med Löven så är DN:s artikel två nivåer ifrån Obama. Osv. I fallet att källan citeras men inte framgår om det är direkt till artikelförfattaren eller annat medium klassas det som 0) går ej att avgöra.

- 0) Går ej att avgöra/förekommer ej
- 1) Direkt källa
- 2) En nivåskillnad

- 3) Två nivåskillnader
- 4) Tre nivåskillnader
- 5) Fyra nivåskillnader

23-25. Källor från världsländet

Vilka personer/organisationer citeras direkt eller indirekt i texten som en källa för information/åsikter/uttalanden. Här kan flertalet källor förekomma, men i kodningen max 3. Kodning sker främst efter vilken titel aktören ges i texten. Dock ställs detta i relation till i vilken egenskap denna uttalar sig, ex. en fiskare citeras i en fråga gällande landets politik räknas det som ett uttalande i rollen som privatperson. Gällande aktörer som i artikeltexten inte har en namngiven person som avsändare klassas det efter den roll denna aktör har. Ex. polisen tillskrivs kategorin myndighet.

- 0) Ingen källa
- 1) Politiker
- 2) Företag
- 3) Journalister
- 4) Medier
- 5) Humanitära hjälporganisationer
- 6) Politiska lobbygrupper
- 7) NGOer
- 8) Privatpersoner
- 9) Transnationella aktörer, t ex FN eller EU
- 10) Yrkesutövare
- 11) Forskningsinstitut&Universitet
- 12) Myndigheter
- 13) Tjänsteman
- 14) Går ej att avgöra

26. Direkta eller indirekta citerade källor från det berörda aktörerna

Om en berörd källa citeras i artikeln sker det då huvudsakligen direkt eller indirekt? Direkt citat innebär att källan har ett eller flera pratminus. Indirekt citat innebär att källans information/säg/ återges av mediet utan pratminus, har skrivits om eller förenklats i artikeln. Har källan både direkta och indirekta citeringar (där det inte går att avgöra huruvida en citatform är mer förekommande). I fallet att källan refereras till men inte tydligt citeras, och det således inte framgår om det är direkt eller indirekt klassas det som 0) går ej att avgöra.går ej att avgöra.

- 1) Direkt
- 2) Indirekt
- 3) Båda
- 4) Ingen källa

0) Går ej att avgöra.

27. Hur många nivåer är det mellan källa och publicerad text?

Med nivåer menas avståndet från den ursprungskälla som förmedlat information till ett medium fram till den slutgiltiga publikation som vi analyserat. Om Obama talat direkt med DN och ses det som direkt användande av källa. Om Obama talat med TT och DN publicerar en text där de använder TT:s material utan att själva prata med Obama så har informationen färdats en nivå från direkt kontakt med källan till publikation. I samma scenarion, om istället TT refererar till NBC och det är NBC som talat med Obama så är DN:s artikel två nivåer ifrån Obama. Osv. I fallet att källan citeras men inte framgår om det är direkt till artikelförfattaren eller annat medium klassas det som 0) går ej att avgöra.

0) Går ej att avgöra/ Förekommer ej

1) Direkt källa

2) En nivåskillnad

3) Två nivåskillnader

4) Tre nivåskillnader

5) Fyra nivåskillnader

28-30. Andra källor

Vilka personer/organisationer citeras direkt eller indirekt i texten som en källa för information/åsikter/uttalanden. Här kan flertalet källor förekomma, men i kodningen max 3. Kodning sker främst efter vilken titel aktören ges i texten. Dock ställs detta i relation till i vilken egenskap denna uttalar sig, ex. en fiskare citeras i en fråga gällande landets politik räknas det som ett uttalande i rollen som privatperson. Gällande aktörer som i artikeltexten inte har en namngiven person som avsändare klassas det efter den roll denna aktör har. Ex. polisen tillskrivs kategorin myndighet.

0) Ingen källa

1) Politiker

2) Företag

3) Journalister

4) Medier

5) Humanitära hjälporganisationer

6) Politiska lobbygrupper

7) NGOer

8) Privatpersoner

9) Transnationella aktörer, t ex FN eller EU

10) Yrkesutövare

11) Forskningsinstitut&Universitet

12) Myndigheter

13) Tjänsteman

14) Går ej att avgöra

31. Direkta eller indirekta citerade andra källor

Om andra källor än svenska eller berörda citeras i artikeln sker det då huvudsakligen direkt eller indirekt? Direkt citat innebär att källan har ett eller flera pratminus. Indirekt citat innebär att källans information/ säg/ återges av mediet utan pratminus, har skrivits om eller förenklats i artikeln. Har källan både direkta och indirekta citeringar (där det inte går att avgöra huruvida en citatform är mer förekommande). I fallet att källan refereras till men inte tydligt citeras, och det således inte framgår om det är direkt eller indirekt klassas det som 0) går ej att avgöra.går ej att avgöra.

- 1) Direkt
- 2) Indirekt
- 3) Båda
- 4) Ingen citeras
- 0) Går ej att avgöra.

32. Hur många nivåer är det mellan källa och publicerad text?

Med nivåer menas avståndet från den ursprungskälla som förmedlat information till ett medium fram till den slutgiltiga publikation som vi analyserat. Om Obama talat direkt med DN och ses det som direkt användande av källa. Om Obama talat med TT och DN publicerar en text där de använder TT:s material utan att själva prata med Obama så har informationen färdats en nivå från direkt kontakt med källan till publikation. I samma scenarion, om istället TT refererar till NBC och det är NBC som talat med Obama så är DN:s artikel två nivåer ifrån Obama. Osv. I fallet att källan citeras men inte framgår om det är direkt till artikelförfattaren eller annat medium klassas det som 0) går ej att avgöra.

- 0) Går ej att avgöra / Förekommer ej
- 1) Direkt källa
- 2) En nivåskillnad
- 3) Två nivåskillnader
- 4) Tre nivåskillnader
- 5) Fyra nivåskillnader.